

Герасимов Артем Євгенович,
здобувач вищої освіти 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Новицька Ія В'ячеславівна,
викладач кафедри гуманітарних
дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО

Боротьбі з корупцією приділяють зараз особливу увагу в усіх країнах світу. Корупція є злочинною діяльністю в сфері політики або державного управління, що полягає у використанні посадовими особами довірених їм владних повноважень та прав для особистого збагачення. Але не кожна держава має достатньо ефективний та справедливий механізм боротьби з даним явищем.

В.М. Пасічник стверджував: що умовою максимального успіху боротьби з корупцією є посилення покарання за корупцію, запровадження кримінальної відповідальності за вчинення злочинів у цій сфері. Згідно ст. 36 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, кожна країна, що входить до цієї організації, у тому числі Україна, повинна мати орган, органи або осіб, які відповідно до основоположних принципів правової системи здійснюють боротьбу та протидію корупції шляхом застосування правоохоронних заходів. Такі орган чи органи наділені необхідною самостійністю, згідно основоположним засадам правової системи своєї держави, щоб мати можливість здійснювати свою діяльність ефективно без будь-якого неналежного впливу. Обов'язково працівники такого органу або органів повинні мати достатній рівень знань у цій сфері, відповідну кваліфікацію та доступ до ресурсів, які застосовуються під час виконання покладених на них повноважень та завдань [1].

З метою підвищення ефективності протидії корупції в Україні, із врахуванням міжнародного досвіду, проводиться інституційна реформа органів, що здійснюють досудове розслідування і кримінальне переслідування у провадженнях щодо корупційних злочинів, внаслідок чого і було створено абсолютно новий правоохоронний орган – Національне антикорупційне бюро

України, діяльність якого регламентується Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України», що набув чинності 25 січня 2015 року. Національне антикорупційне бюро України (далі НАБУ) має прямиий доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, утримувачем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користується державними, у тому числі, урядовими засобами зв'язку та іншими технічними засобами. НАБУ уповноважено від імені України надавати міжнародні доручення щодо проведення оперативно-розшукових та слідчих дій, укладати угоди про співробітництво з питань її повноважень з іноземними і міжнародними правоохоронними органами та організаціями, звертатися від імені України до іноземних державних органів в установленому законодавством України та відповідних держав порядку тощо [3].

Правовою основою діяльності Національного антикорупційного бюро України є Конституція України (як Основний закон держави закріплює фундаментальні засади прав і свобод людини, державного управління); Кримінальний процесуальний кодекс України; Кодекс України про адміністративні правопорушення (встановлює загальні засади ведення провадження у корупційних справах); Закони України «Про Національне антикорупційне бюро» (регламентує функціонування цього органу та основоположні принципи його діяльності), «Про засади запобігання і протидії корупції», «Про банки і банківську діяльність», «Про депозитарну систему України» (встановлює порядок доступу Національного бюро до інформації, що містить банківську таємницю).

Впровадження антикорупційної реформи в Україні, на мій погляд, дуже гальмується на місцевому та регіональному рівнях. Якщо визначити рівень поінформованості населення України про існування і діяльність НАБУ, очікування громадян від новоствореного органу та рівня довіри до справедливості та ефективності його діяльності, можна помітити багато проблем та неоднозначностей щодо потреби у функціонуванні НАБУ. Але, роблячи ставку на те, що це новостворений орган, який має великі перспективи покращення своєї роботи у сфері корупції, можна визначити причину та можливий прогрес через деякий час після функціонування НАБУ. Звичайно корупція існує у всьому світі, але в нашій країні вона набагато серйозніша. Наразі в нас проходить система реформування правосуддя, прокуратури, адвокатури, правоохоронних органів, так як всі ці органи мають працювати на юстицію і забезпечувати справедливість, верховенство права та виборчого права шляхом таємного голосування [4].

Найбільш розповсюдженою та актуальною проблемою діяльності такого правоохоронного органу як НАБУ є те, що більшість фахівців некомпетентні у своїй роботі; бракує часу для підготовки професійних слідчих, молоді; слабка юридична освіта та доказова база не дає достатнього досвіду тим, хто навчається у сфері протидії корупції. Маючи достатню кількість адвокатів,

вчених та юридично навчених людей, можливо створити та сформувати структурно органи, що будуть мати ефективність від своєї роботи. Проблема неупередженості та незалежності суду в Україні, нажаль, поки присутня, але з реформами у правоохоронних та судових органах, сподіваємось, це зміниться. Слід зауважити, що відбір до таких органів як НАБУ здійснюється конкурсною комісією, яка, зазвичай, також виявляється безвідповідальною, некомпетентною та нерозуміючою про питання протидії та запобігання корупції [5].

Створене НАБУ в сьогоднішньому вигляді з дублюванням функцій виконуваних прокуратурою, Національною поліцією, Службою Безпеки України не повністю розкриває можливості своєї ефективності в боротьбі з корупцією в Україні. Більш доцільним було б правильно розібрати функції, що здійснюють правоохоронні органи в залежності від їх спрямованості. А не так, що, наприклад, СБУ та НАБУ уповноважені займатися корупційними справами. Також було б правильно при створенні такого органу НАБУ, що класифікується виключно на корупційних правопорушеннях, перевести туди фахівців, які займалися даним видом справ з інших органів, а не набирати інших, які ніколи навіть не стикалися з подібними правопорушеннями. Зараз же Україна має такі випадки, коли при розслідуванні справ пересікаються межі повноважень, наприклад, НАБУ та СБУ. Треба розділити функції правоохоронних органів України правильно, територіальна та професійно доцільно для кожного органу, прибравши конкурентність з підслідністю [2].

Отже, можна зробити висновок, що новостворений правоохоронний орган України має неабиякий потенціал та перспективи у майбутньому. Слід зауважити, що ефективність та виправданість функціонування цього органу можливі лише у разі внесення змін та реформування його шляхом розподілення функцій усіх правоохоронних органів в залежності від сфери їх діяльності; перегляду процесу відбору кандидатів на посаду до НАБУ; збільшення практичних годин під час навчання фахівців, що в майбутньому будуть працювати в сфері протидії та запобігання корупції. На мою думку, створення НАБУ є виправданим та правильним кроком із боку влади, проте, це орган, що вимагає постійних удосконалень для вирішення актуальних проблем його функціонування.

Список використаних джерел:

1. Організація Об'єднаних Націй проти корупції: Конвенція від 31.10.2003. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (дата звернення: 15.05.2021).
2. Позиція МВФ: НАБУ потрібно створити всі умови для безперешкодної роботи. 15.02.2018. URL: <https://nabu.gov.ua/novyny/pozyciya-mvf-nabu-potribno-stvoryty-vsi-umovy-dlya-bezpereshkodnoyi-roboty> (дата звернення: 15.05.2021).
3. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014. №1698-VII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 15.05.2021).

4. Скомаров О.С. Принципи діяльності Національного антикорупційного бюро України. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2016. №. 3. С. 222–229.

5. Стрельченко О.Г., Рознатовський А.О. Особливості адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України: проблеми діяльності та перспективи розвитку / Стрельченко О.Г., Рознатовський А.О. // *Забезпечення прав і свобод людини заходами адміністративного права : матер. науково-практичного семінару* (м. Київ, 19 січ. 2017 року). 180 с. (С. 125–128).

Глушко Олександр Миколайович,
здобувач вищої освіти Київського
факультету Національної академії
Національної гвардії України

Науковий керівник:

Бейкун Андрій Леонардович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри з забезпечення
державної безпеки Київського факультету
Національної академії
Національної гвардії України

ПРАВОВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА ПРОБЛЕМАТИКА СТРАТЕГІЧНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ В КОНТЕКСТІ АКТУАЛЬНИХ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Ефективне державне управління національною безпекою передбачає систематизацію, деталізацію, класифікацію, визначення закономірностей, взаємозв'язку та внутрішньої ієрархії між ними, а також основними поняттями, які використовуються при дослідженні національної безпеки. Сьогодні теорія національної безпеки та теорія державного управління оперує багатьма поняттями. Серед них, зокрема: «національна безпека», «стратегія національної безпеки», «регіональна безпека», «міжнародна безпека», «національні інтереси», «загроза національним інтересам», «система національної безпеки», «система забезпечення національної безпеки», «сектор безпеки» [1, с. 76].

При цьому, переважна більшість науковців позиціонує державне управління у сфері національної безпеки як сукупність дій, заходів, закладів органів державної влади, за допомогою яких забезпечується збереження цілісності суспільства, суспільний прогрес, в контексті дотримання взаємоприйнятого балансу інтересів особи (громадянина), суспільства і держави [2, с. 116].

Аналізу та розв'язанню проблем державного управління в контексті забезпечення системи безпеки, у тому числі в умовах правової невизначенос-